

ISBN: 978-625-7303-10-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 406

Tarih

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Yayıma Hazırlayan

Sezai Saraç

Düzeltili

Havva Akdağ

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ocak 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Modern Avrupa Tarihini Yeniden Düşünmek

Aydınlanma'dan 19. yüzyıl sonuna

FATİH DURGUN

KETEBE

Doç. Dr. Fatih Durgun

1981’de Samsun’da doğdu. Lisans derecesini 2004 yılında Ankara Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde aldı. 2007 yılında Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü’nde Avrupa Tarihi alanındaki yüksek lisansını “Enlightenment and Reformation in the Historical Works of Thomas M’Crie” başlıklı teziyle Doç. Dr. Cadoc Leighton danışmanlığında tamamladı. Yine Bilkent Üniversitesi’nde doktora çalışmalarına devam eden Fatih Durgun 2013 yılında Dr. David Thornton’ın danışmanlığında “Power and Identity in Lancastrian England, 1399-1461: A Study of Historical Writing in the Fifteenth Century” başlıklı teziyle doktor unvanını aldı. Doktora çalışmaları sırasında TÜBİTAK bursuyla 2010 yılında St. Andrews Üniversitesi’nde Prof. Dr. Chris Given-Wilson’ın gözetiminde araştırmacı olarak bulundu.

2015 yılından beri İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tarih Bölümü Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı’nda öğretim üyesi olarak görev yapan Fatih Durgun, 2019 yılında tarih alanında Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı (TÜBA- GEBİP) ödülüne layık görüldü.

Çalışmaları genel olarak Avrupa Tarihi alanına ilişkindir. Ortaçağ Avrupa Tarihi üzerine yoğunlaşmakla beraber Aydınlanma Dönemi düşünce tarihi ve modern tarih yazıcılığı gibi konularda da çalışmalarına devam etmektedir. Ortaçağ Avrupa tarihinin klasik belgelerinin dışında kalan anlatı kaynakları üzerinde metin-bağlam ilişkisi temelli bir metodolojiyle dünya tarihçiliğinde yükselişte olan kavramlar tarihine, kavramların zaman içinde geçirdikleri tarihi dönüşümlere dikkat çeken çalışmalar yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	9
GİRİŞ	11
AYDINLANMAYI YENİDEN DÜŞÜNMEK.....	19
Aydınlanmada Genel Fikir ve İdeallerin Anatomisi.....	21
Tarih ve Optimist İlerlemecilik.....	49
BİR SÜREÇ OLARAK FRANSIZ DEVRİMİ	59
Fransız Devrimi Öncesi Eski Rejimin Krizi	61
Devrimin İlk Yılları ve Siyasetin Kitleleşmesi	72
Radikal Jakobenizm'in Yükselişi	77
Jakobenizm'in Çöküşünden Napolyon'un Avrupa Hükümdarlığı Vizyonuna	88
Eski Rejim ve Yeni Düzen Arasında Napolyon Reformları.....	100
Devrim İdealleri Miti: Hürriyet, Eşitlik, Kardeşlik.....	108
19. YÜZYILDA KAMUSAL TALEPLER VE SİYASETİN DEĞİŞEN ÇEHRESİ.....	119
Fransız Devrimi Sonrası Kamusal Değişim ve Yeni İstekler.....	121
Amorf Bir Siyasal İdeoloji olarak Liberalizm	131

Her Şarta Ayak Uyduran Muzaffer Muhafazakarlık.....	138	
Farklı Şekilleriyle Milliyetçilik.....	145	
Hesaba Katılması Gereken Yeni Bir İdeoloji Olarak Sosyalizm	152	
TRAJİK BİR BAŞARISIZLIK OLARAK 1830 VE 1848		
DEVRİMLERİ	161	
1830 Devrimleri	163	
1848 Devrimleri	169	
Devletler Devrimlere Karşı Kendilerini Nasıl Korudular?	177	
İMPARATORLUKLARIN YENİ KOŞULLARA AYAK UYDURMA ÇABALARI VE ULUS-DEVLETİN KONSOLİDASYONU.....		183
Rusya	185	
Avusturya-Macaristan	190	
Fransa	196	
Doğu Sorunu	202	
SANAYİLEŞME VE TOPLUM.....		209
Sanayileşme ve Tarımsal Devrim	211	
İngiltere ve Yerel Bir Olgu Olarak Sanayi Devrimi.....	221	
Sanayi Devriminin Toplumsal Etkileri ve Reformlar	229	
19. YÜZYIL AVRUPASI'NDA BİLİMSELÇİLİK, YENİ BİLİMLERİN YÜKSELİŞİ VE DİN		237
Bilimselcilik Nasıl Doğdu?.....	239	
Yeni Bilimlerin Yükselişi.....	246	
19. Yüzyıl Avrupa'sında Din Geriledi mi?	253	
DİZİN.....		267

*Tarihçiliğimin şekillenmesinde büyük katkıları olan
Hocam Cadoc Leighton'ın aziz hatırasına...*

TAKDİM

Aydınlanma, Fransız Devrimi, sekülerleşme gibi kırılmaların meydana gelmesi dolayısıyla dünya tarihinde büyük dönüşümlerin filizlendiği bir dönem olarak görülen Modern Avrupa tarihine ilişkin klişe mahiyetindeki kanaatler, günümüz tarih yazımındaki yeniliklere rağmen ülkemizde çok fazla değişmedi. Büyük anlatıların cazibesıyla geleneksel ile modern arasında keskin bir ayırım yapma arzusu, Modern Avrupa tarihinde süreklilik/değişim dengesinin göz ardı edilmesine neden olmaya devam ediyor. Bu kitap, Avrupa tarihçiliğindeki yeni yaklaşımları göz önünde bulundurarak yerleşik kanaatlere karşı ihtiyatlı bir tavırla Aydınlanma'dan 19. yüzyıl sonuna kadar Avrupa tarihinin temel meselelerine farklı bir bakış açısı sunmaya çalışmaktadır.

Kitapta yer alan yazılar Modern Avrupa tarihinin en çetin sorunlarını tarihsel bağlamı içinde değerlendirme kaygısıyla kaleme alınmıştır ve okuyucuya dönemin genel bir panoramasını çizmeyi hedeflemektedir. Aydınlanma ve Fransız Devrimi'nin revizyonist bir değerlendirmesinden Sanayi Devrimi ve sekülerleşmenin tarih yazımındaki yeni eğilimler çerçevesinde irdelenmesine kadar birçok hususu sorgulayıcı biçimde